

Takdir eden muktedirin kıymeti
Karşılamaz bu dünyanın serveti
Ulviyatta bir ahbabın nimeti
Bin zahidin sevabından yücedir.

Abdulkadir DURU

KAMİL BİR İNSAN SEVGİSİYLE İNSAN KEMALE ERER.

Kamil insanlar kaynağından çıkıp gürül gürül akan bir ırmağa benzerler. Diğer insanlarda ellerinde testileriyle o ırmağın kenarına gelmiş bekleyen kim-seler gibidir.

Şimdi ırmak bunlara der mi ki; "Testilerinizi doldurun."

Hayır... Der mi ki; "Doldurmayın" Yine hayır.

İnsanlar, takdirleri nispetinde o ırmaktan istifade ederler.

Kimi bir bardak su içer gider, Kimi beğenmez geldiği gibi geri döner, Kimi tes-tisini doldurur, Kimi bahçesini o suya bağlar, Kimi ırmağın kenarında mesken tu-tar, Kimi de o ırmağa dalar ve ırmakla beraber aslına giden yolculuğa başlar.

YÜCE KİŞİYİ TAKDİR EDEMEYEN KENDİ YÜCELİĞİNE ULAŞAMAZ

İnsan demek; takdir eden demektir. İnsan takdiri nispetinde yücelir.

Takdir; İnsanın baktığını görebilmesi, gördüğündeki incelikleri sezmesi, diğer-leriyle bir anda karşılaştırıp aralarındaki farkları ayırması, bu incelikleri görebilme-sidir.

Takdir edenin gördüğü, duyduğu incelik kendisini nasıl mutlu etmişse, o mut-lulukla yapılan her şey takdir demektir.

Takdir eden, hem kendisi tatmin olur, hem de muhababını tatmin eder. Bu tat-min edişin, yani takdiri ifade etmenin şekli, kalıbı, biçimi yoktur. Bir bakış, bir söz, bir tebessüm, bir ikram takdiri ifade edebilir.

Değerbilirlik ilerlemeyi sağlar. Değerbilmek insanlığın ifadesidir.

Değeri takdir edilen en ufak şey, en büyük olmanın yolunu tutar. Buna karşı-lık değerbilmezlik de en yıkıcı olumdur. Çünkü değer bilmeyen, bilmediği değer-leri kurutup onların yerine değersizlik getirir.

Özetle; gerçekten huzurlu, mutlu yaşamak istiyorsak, maddi ve manevi güçlü olmak istiyorsak, sevgi ile dolu yürek sahibi olmak istiyorsak takdirkâr olmak zo-rundayız.

Değer bilmeden hiç bir varlıktan istifade edemeyiz.

Değer vermediklerimiz elimizden gider.

Elimizdekiler bile gider. Değerini göremediğimiz, kıymetini bilemediğimiz dost da elimizden gider. Gider de bize pişmanlık kalır.

GİRİŞ

Kendi ifadesiyle;

"Niyetinin uşağı, sözünün kölesi, hesaplarını vicdanına veren Abdulkadir DURU, sadece muhabbetten yapılmış vücuduyla, çocukluğundan beri Muhammed (A.S.) aşkıyla taşkın, Allah (C.C.) için yaşayan, dünya metahlarına ısınmamış bir gönül insanıdır."

Fikir, aksiyon ve dava adamı büyük Türk Düşünürü Abdulkadir DURU, kendisini gecesiyle gündüzüyle insanlığın kalbi huzurunun gerçekleşmesi ve devamı için çalışmaya hasretmiş bir yüce kişidir.

Bütün ömrünü insanları cehaletin karanlığından çıkarıp aydınlığa götürmek yolunda, cehalete karşı savaş vererek geçirdi.

O gerçek bir maneviyat kaynağı idi. Maddi ilimler ile manevi ilimler arasında köprü kurmuş bir gerçek maneviyat ustası idi.

Maneviyatı; mistiklik, afyonkeşlik, pasiflik, atıllık, iddiasızlık, gayesizlik, uyumsuzluk, aldanmışlık, acizlik olarak anlayanlara karşı savaş açmıştır. Tüm hayatını, hurafe, yanlış anlayış ve yanlış inanışlara karşı mücadele etmek ve onların yerine gerçek ve müspet inanışları koymakla geçirmiştir.

Ona göre, gerçek maneviyat, insanları hiç bir dış tesir altında kalmadan, kendi özgür iradeleriyle yaşatan bir dünya kuvvetidir. Manevi kuvvet, her insanın özünde vardır. Ve insanların kendilerine olan inanç ve güvenleri nispetinde açığa çıkar.

Gerçek maneviyatçı insan, aktif, enerjik, güçlü, hükümlü, başarılı, her tuttuğunu koparan, engeller karşısında yılmadan mücadele veren, insanlığının yüceliğine inanmış iddialı kişidir.

O'na göre manevi güç; insanları, geniş görüşlü, ferah yürekli, afçı, kalbi sevgi ile dolu hale getiren bir olgudur.

O, insanları kendilerine, kendi özlere yönetiyordu.

O'na göre, tüm güçlerin ve aranan her şeyin kaynağı insandı. İnsan kendisine döner, kendisini tanır, kendisindeki o gizli kalmış güçlerini, yeteneklerini açığa çıkarırsa, bütün sorunlarına çözüm getirecek güce ulaşabilirdi. Tüm dış tesirlerden, etkilerden, tutkularından kurtularak kendi takdirleriyle, kendi kararıyla, kendi tercihiyle yaşayabilirdi.

Bu iddiasının yolunda tüm hayatınca, insanları kendilerine döndürmeye, insanların kendilerindeki güçlerini göstermeye, böylece insanların kendilerine inanmalarına ve güvenmelerine çalıştı.

"O, bir insanın takdiri uyanıp, iradesi takdirinin emri altına girmedikçe, güven sıhhati tamam olup kendine güvenmedikçe, insanın var olmasına imkan ve ihtimal yoktur" diyordu.

Bunun için bütün eserlerinde insanları kendilerine içten güven duymaya çağırırdı ve bunun yoluna adadı.

Bu uğurda kendi şahsi işlerini bıraktı. Gece gündüz çalıştı. İnsanları pasif, biçare, güçsüz görmek O'nu üzüyordu. İstiyordu ki tüm insanlar güçlü olsunlar. Bu

arzusunda, içtendi, samimi idi. Onunki sadece bir istekle kalmıyordu.

Bu yolda uğraşlar verdi. Dernekler kurdu, sal yaptırdı, sohbetler etti, kitaplar, eserler meydana getirdi, bantlar doldurdu, plaklar yaptırdı, sahneler kurup tiyatrolar oynattı. Emekli yaştan sonra basın hayatına atıldı.

Tek insanlar uyansınlar, kendilerine dönsünler, kendilerindeki yetenekleri açığa çıkarsınlar. Hepsi de tutkularını yensin, etkilerin üzerine gidip o esaret zincirlerini kırıp hür ve gür yaşasınlar diye.

HİZMET EDEN BÜYÜKTÜ

Meclisinde bulunmakla, sohbetlerinden feyiz almakla şereflendiğim, Abdulkadir Duru Bey, 25 Şubat 1920 tarihinde Erzincan ilinin Kemaliye (EğİN) ilçesinin Apçaağa köyünde doğdu. Ve görevini tamamlayarak 1989 yılı 25 Temmuz'unda zahiren aramızdan ayrıldılar. Kendileri Emin ağagillerden Hacı Osman Duru'nun en büyük oğlu idi. Biri kız olmak üzere altı kardeştiler.

Bu büyük insanla, çocukluk arkadaşım ve akrabam olan, kendisini her zaman minnetle, şükranla yaadettiğim Osman Selçuk Bey vasıtasıyla tanıştım.

Yıl 1968... Mevsim ilkbahar başlangıcı. Kendileriyle ilk görüşmemiz Ankara Maltepe'de o sırada oturduğumuz evde oldu. Zil çaldı. Kapıyı açtım kendilerini karşıladım, sanki yirmi yıllık arkadaşım gibi çok samimi ve candan bir şekilde benimle kucaklaştılar. Bu cana yakınlığı ve tabiliği beni çok etkiledi. Hiç yabancılık hissetmemiştim. Odada bulunan ve daha önce gelmiş olan bütün arkadaşlar ayağa kalktılar ve kendilerini buyur ettiler. Ama O yüce insan onların hiç birinin yerine oturmadı. Gitti odanın bir köşesinde duran yer minderinin üstüne oturdu. Bu mütevazılığına de içten hayran kaldım. Ne demek? Talebesi olan arkadaşları başköşede, sandalye, divanda oturacaklar, üstatları da sade bir şekilde yerde oturacak.

O zamanlar bizim büyüklük ölçüm üz farklı idi tabii ki.

Büyükler başköşede oturur. Elini sıcak sudan soğuk suya vurmaz. Diğerleri de onun ayakucuna oturup. huzurlarında el pençe divan dururlar ve hiç de konuşmazlardı.

Ama karşılaştığım o yüce insan hiç de bu ölçülere uymuyordu. Çok tabii, çok sade ve arkadaşlarından biri gibiydi.

Sonraları o yüce dosttan öğrendik ki, köşe, insandan büyük olamazdı. Değerli, kıymetli, büyük insan nerede oturuyorsa orası başköşe.

Yine öğrendik ki efendi, büyük; hizmet edendir. Mübarek insana ilk sorum; "Efendim, arkadaşlar bir noktadan bahsediyorlar, Anbul isimli eserinizde de bir cenin noktasından bahsediliyor. Bu noktanın yeri neresidir?" oldu.

O günkü anlayacağım şekilde, çok net ve açık bir halde izah buyurduktan sonra, diğer arkadaşlarımızın sorularına cevap verdiler.

İkinci namazını eda ettikten sonra müsaade istediler.

Kendilerini arkadaşlarla tekrar görüşmek dileğiyle yolcu ettik.

O yüce dost la tanıştığımız gün toplantıda arkadaşlarımızdan Fevzi DÜLGER, Azmi ANNAKAYA, Bahri KOŞER, Osman SELÇUK, Ahmet ÜSTÜNER, Mehmet YAMAN ve Mustafa DEMİRKAYA (DELİBAŞ) da bulunuyorlardı.

O yüce insan-ı Şerifle tanışmamız böyle güzel intibalarla dolu oldu. 1968'in ilkbaharında. Ve ondan sonrada devam etti gitti.

Kendileriyle, on yıllık çok yakın bir ilgi içinde bulunduk. Yaşayışımızda büyük değişikliklerimiz ve tespitlerimiz oldu. Onlar şahsi konularımız olarak bizde kalsın.

Biz o yüce insanı, insanlık örneği olan, o yüce insanı tanıyabildiğimiz, tespit edebildiğimiz insanlık yönleriyle ve fikriyle anlatmaya çalışalım.

O, insan aşığı idi

O'nun bir tek derdi vardı; insanlar kendilerine dönsünler, insanlar kendilerini bilsinler, insanlar kendilerindeki güçleri açığa çıkarıp mutlu olsunlar, hükümlü olsunlar, huzurlu olsunlar. O'nun en büyük sevinç kaynağı bu idi...

Bunun için o, ömrünün sonuna kadar insanları mutluluk ve gerçek huzur yolu olan iman gerçekliğine çağırırdı.

Alnı açık, yüzü ak, boynu dik yaşama yolu olan vicdanlarına uyguya çağırırdı.

O yüce dost, hassas ve anlayışlı insanları severdi. Kesin kararlı ciddi ve dikkatli tutumlar onu memnun ederdi.

Etrafındaki kişilerin kendilerini merak etmeleri, insan iç dünyasına eğilmeleri O'nun en çok üzerinde durduğu hususlardan biriydi.

Arkadaşlarının iyiliklerini duymaktan, başarılarını görmekten ve işitmekten büyük zevk alırdı.

Hiç kimsenin kendisinden etkilenmesini istemezdi.

Mütevazı ve engindi. Herkesle arkadaş gibiydi. Arkadaşlarıyla çok candan ve samimi bir ilgi içindeydi. Onları tanımayanlar hangisi hoca, hangisi talebe hiç de ayıramazlardı. O, kendisi yapar, eder ama belli etmez hatta onu arkadaşlarına mal ederdi.

Kendisine hiç bir ayrıcalık tanımaz, tanınmasını da istemezdi. Sadece arkadaşlarının samimi ve içten olmalarını isterdi. Daima arkadaşlarını onore eder, onları yüceltir, onlara karşı saygılı davranırdı.

Arkadaşlarıyla oturur, onlarla yemek yer, onlarla birlikte çalışırdı. Şifa bağındaki tesislerin kuruluşunda bizlerle çalışmış, tepelere yol olmadığı için elden ele biriket taşımış, arabalardan boşaltılan çimento torbalarını yüklenmişti.

Çalışan arkadaşlarına mutlaka yardım ederdi. Müşterek yapılan işlerin mutlaka bir tarafından tutardı. Hiç olmasın mübarek elleriyle çay ikram ederdi.

Çalışan arkadaşlarının yanına tam zamanında elinde çay tepsisi ile gelip çay ikram edişi bambaşka bir zevkti.

Evet o güzelim Eğün ekmekleri yapılırken fırından çıkmış mis gibi pideleri ge-

tirip yanında da beyaz peynirle arkadaşlarına ikramı bambaşka bir alemde.

Arkadaşları sohbette iken o meclise sonradan iştirak edecek olursa hiç bir şey belli etmeden sessizce bir köşeye oturup arkadaşlarının sohbetini bitirmesini beklerdi. Arada sohbeti kesip saygı ifadesi olarak ayağa kalkanları da uyarır ve bir daha böyle yapmamalarını isterlerdi.

Onunki kadar izzeti nefislere saygılı ve şahsiyetlere değer veren insan az bulunurdu. Toplulukla bir yere gidildiğinde yer ve masa seçimini arkadaşlara bırakır ve bu konularda tereddütlü davrananları hiç tasvip etmezdi. "Oğul sizlere şahsiyet veriyoruz. Bizim yanımızda kararlı hareket edin. Hükümlü olun. Bize esas saygı budur" derdi.

Yanında arkadaşlarının daima uyanık, ayık, kararlı ve hükümlü olmasını isterdi. "Yapamıyorum, edemiyorum, beceremiyorum" gibi olumsuz düşünceler onun en çok kızdığı hususlardı. İnsan için imkânsızlık tanımazdı. Tereddüt, şüphe, hayal ve zan en büyük düşmanları idi. Hatta ilk zamanlar kendisini; "Bendeniz zan düşmanı A. Kadir DURU" diye takdim eder ve zan düşmanı olarak tanıtırıdı.

Arkadaşlarının daima tespitli, takdirli yaşamalarını, müspete bağlamadan hiç bir şeye inanmamalarını ister ve tavsiye ederdi.

İnsanın kendi tespiti, kendi takdiri, kendi kararı ile yaşamasını öğütlerdi.

O yüce insan arkadaşlarını daima başarılarla teşvik eder ve onların her sahada öncü ve örnek olmalarını isterdi.

Talebesini omzunda gezdirirdi.

Arkadaşlarının başarıları O'nun en büyük sevinç kaynağı idi. Arkadaşlarından Kamuran Usta (ATAY) Şifa Bağı Sanayi Atölyelerinde sınırlı imkânlarla imaline girdiği çok basan (ofset matbaa makinesi) konusunda başarılı neticeler alınca, o mübarek insan onu omuzlarına almış ve bu suretle ona takdirlerini ifade etmişti.

Evet, talebesini başarsından dolayı omzuna alan, bundan iftihar duyan bir enginlik deryası idi o yüce insan.

Merhaba dediği kişinin her şeyiyle candan ilgiliydi ve her şeyini üzerine alıyordu. Arkadaşlarının her şeyine kefil idi. O kadar ki, vefat eden arkadaşlarının cenaze namazlarından önce çıkıyor ve tüm dünya borçlarına kefil oluyor ve onların bütün borçlarını kendisi yükleniyordu.

Biz İslam'ın unutulmuş bu gerçek ilkesini o yüce dostla tanıdık.

O, ince, zarif, insandı. Hiç bir arkadaşının kendisine ihtiyacını bildirmesine fırsat vermeden, kendisi her biri ile ayrı ayrı ilgilenir, ihtiyaçları varsa hemen anlar ve onlara hiç bir şey demeden ve onlardan teklifte beklemeden elinden gelen yardımı yapardı.

Ne demek. Sen istemek zorluğuna düşmeden bir arkadaşın senin ihtiyaçlı olduğunu fark ediyor ve o ihtiyacında sana kolaylık sağlıyor.

Bu ne büyük bir insanlık. Ne özlenen bir haslet. Bu yönlerine hayran kalmamak elde değildi o yüce insanın.

Bizlere ciddi ilgisi ile arkadaşlığın örneğini gösteriyordu.

Arkadaşlarının arasında onlardan biri gibi bulunurdu.

Arkadaşlarının arkadaşları yanında kendisinin tanıtılmasını istemezdi. Hatta talebesi olan arkadaşına talebelik eder, ona sorular 'sorar ve onu takdir ederek arkadaşlarının yanında onu onore eder, yüceltirdi.

Arkadaşının yüceliğinden, ileri gitmesinden içten hoşnut olup sevinç duyan onun gibi bir insan az bulunurdu. Belki de bulunmazdı.

O yüce dostun arkadaşlığına doyum olmazdı. Arkadaşlarına çok büyük değer verir ve onların her şeyleri ile ilgilenirdi. Her türlü hallerinde mutlaka yanlarında bulunurlardı.

Hiç bir karşılık beklemez, arkadaşlığın tüm gereklerini eksiksiz kendileri yapardı.

Çok ince ve hassas bir insandı

Çok eski arkadaşlarından İhsan SARSILMAZ anlatmıştı. Geçmişte İstanbul'dan memleketi olan Kuru çay'a gidecekti. Mali durumu da iyi değildi. Haydarpaşa Gar'ında trenin hareket saatini beklerken kendisini bir hüçün kaplamıştı. Gurbetten memlekete dönüyordu, ama eli boştu. Yakınlarına, çoluk çocuğa ufak bir paket şeker olsun hediye götüremiyordu. O böyle iç çekerek bir kanepe üzerinde otururken birden karşısında Abdulkadir DURU Beyi elinde bir torba ile kendisine doğru gelirken görür. Mübarek insan, İhsan SARSILMAZ'ın yanına gelir. Selam verdikten sonra "Böyle kardeşlik mi olur kardeşim, bizlerden habersiz nereye gidiyorsun. Dostumuza bir selamımızı da götürmek yok mu?" der. O zaman her iki si de aynı hocanın talebeleri. Hocaları da Divriği'de kalıyorlar.

"Buyur şunları al, bir zahmet bu ufak hediyemizi hocamıza ve arkadaşlarımızı götürürsen memnun olurum. Diğer kalanları da gittiği n yerde eşe dosta ikram edersin" diyerek, bir torba dolusu paketlenmiş şekerleri İhsan SARSILMAZ'a verir. İhsan SARSILMAZ, hiç beklemediği ~u olay karşısında hislenir, duygulanır ve ağlar. O, yüce dostun bu ince hareketini ve candan ilgisini hiç bir zaman unutamadı.

Bugün de yeri geldikçe o yüce insanın bu ince davranışını aynı dolulukta hep anlatır.

O, arkadaş aşığı idi. Kendileri anlatırlar.

Bir seferinde İstanbul'dan Mudanya tarafına Hacı Annenin akrabalarını ziyarete gitmişlerdi. Bu seyahatte on beş gün kadar sürmüştü.

On beş günü arkadaşlarından ayrı çok zor geçirdi. İstanbul'a döndüklerinde arkadaşlarına kavuşmanın sevinci ile hiç biri ile kucaklaşmaya bile takati kalmadı. içi dolu, gözleri yaşlı, hiçkinklar içinde olduğu yere oturup kaldı. Arkadaşlarına kavuştum diye iki rekât şükür namazını ayakta kılamadı. Ancak oturarak şükür namazını kılabildi.

Büyük-küçük ayrımı yapmadı.

Onun için talebelerinin büyüğü küçüğü, zengin, fakir ayrımı kesinlikle yoktu. O her arkadaşına hangi yaşta, hangi mevkide olursa olsun gerekli candan ilgiyi gösterirdi.

Talebelerinden o zaman Sağlık Koleji öğrencisi olan Nihat ZORLU, Van 'da trafik kazası geçirmişti. Kendisi ile Vanlı arkadaşlarımız_çok yakından ve candan ilgilenmişler ve kendisini hemen Ankara'ya getirip hastaneye yatırmışlar ve gerekli tüm müdahaleleri zamanında yaptırdıktan sonra Nihat'ın zahiri yakınlarına, kardeşlerine haber vermişlerdi.

Gerekli ameliyatlardan sonra Nihat Zorlu hastaneden çıkıp dinlenmek üzere Kırıkkale'ye ağabeyinin evine gider. O sıralarda ağabeyi de A. Kadir DURU hazretleri hakkında müspet düşünceler sahibi değildir.

A. Kadir DURU hazretleri Ankara'ya geldiklerinde Nihat ZORLU' yu ziyaret edelim buyurdular. Hemen Kırıkkale'ye hareket edildi. Nihat'ın ağabeyinin evine varınca, ziyaretimiz onlar için sürpriz oldu. Zira Nihat'ın ağabeyinin A. Kadir DURU hazretlerinin Nihat'ı ziyareti aklının ucundan bile geçmiyormuş. Çok memnun oldular. Yüce insan, o büyük aziz dost, Nihat'a geçmiş olsun dediler. Sevgi ve şefkatle kucaklayıp moral verdiler ve oradan ayrıldılar.

Nihat'ın ağabeyi sonra anlatıyor; Yahu bizim Nihat zengin desek zengin değil, âlim desek âlim değil, bir makam sahibi de değil. Sade bir talebe. Peki, böyle biri niçin ziyaret edilir?

O günden sonra o yüce insan hakkındaki kanaatleri değişiyor.

O yüce insan arkadaşlarının arkadaşlarına çok önem verir ve onlarla daha yakından ilgilenirdi. Arkadaşlarımızın misafirlerine en az arkadaşlarımıza yaptığımız izzet, ilgi ve ikramı yapmamızı tavsiye ederdi. Bu tür davranışın arkadaşımızı daha çok memnun edeceğini söylerdi.

Kendileri çok düzenli ve intizamlı idi.

Hayatının her yönü düzenli idi. Karışık halde sağa sola atılmış olan ne olursa olsun gerektiği anda eline geçmiyorsa onları yok sayıyordu.

Kendisi prensip sahibi idi. Çalıştığı yerlerde bütün malzemelerin belli yerleri vardı. Kullanıldıktan sonra her şey yine yerine konurdu.

Temizliğe çok önem verirdi. Her gün mutlaka duş alırdı. Beyaz renkleri tercih ederdi. Elbiseleri, gömlekları tertemiz ve pırl pırlıdı. Ayakkabıları daima boyalı, pantolonu ütülü olurdu. Her gün traş olurdu. Traşsız olduğu görülmemiştir. Çift mendil kullanırdı.

Daima arkadaşlarına tasarruflu olmayı tavsiye eder ve israf ettiği şeye insanın mutlaka muhtaç olacağını söylerdi.

"Bir insanın en az üç kumbarası olmalıdır" derdi.

"Birisi kendisi için, birisi ahabap için, birisi de düşman için."

İhtimal fonunun da ihmal edilmemesini söylerdi.

Bu kumbaralardan alınan paraları borç olarak almamızı ve tekrar yerine ciddi-yeti ile iade etmemizi tavsiye ederdi.

O yüce insan 38 yaka gömlek, 42 numara ayakkabı giyerdi. Gayet güzel ko-kular neşreder ve işde çiçeğini çok severdi. Ankara'da iken baharları çalışmasını imkân oldukça Kurtuluş Parkı'ndaki işde ağacının altında yapardı.

Çok hareketli idi. Çok atik ve dinçti. Çok normal yürürdü. Ama dışardan ba-kanlar yanındakilerden hızlı yürüyor görürlerdi.

Tasarrufa önem verirdi

Kendileri ufak tasarrufların içindeki büyük güçler üzerinde çok dururdu. Siga-rayı bırakan arkadaşlara o havaya giden sigara paralarını bir fonda biriktirmeleri-ni söylerdi.

O yüce insan her sahada olduğu gibi tasarruf sahasında da etrafına öncü ve örnekti. En ufak bir şeyin bile israf edilmesini istemezdi. Bir zeytin çekirdeğini bi-le değerlendirir, onları toplar ve kışın sobada yakacak olarak kullanırdı. Kullanıl-mış kâğıtları, hatta sigara paketlerini ve onlardan çıkan jelâtinli kâğıtları bile at-maz, onları müsvette olarak kullanır ve mutlaka bir işe yaratırdı.

Yapılan inşaatlarda bir çivinin bile boşa gitmesini istemezdi. Ama gereken yer-lerde de harcamalardan, yani masraftan hiç kaçınmazdı.

Kendisi çok cömertti. İkram severdi, misafirlerine kendisi hizmet ederdi.

Misafirlerinin önce yemek ihtiyaçlarının olup olmadığını çok ince bir şekilde öğrenir ve eğer yemek yememişlerse hemen bir sofraya hazırlatırdı.

Bir ara bir yıla yakın bir ekip çalışması yaptık. Yedi sekiz arkadaş her akşam o yüce dostun evinde toplanıyor, gazetemiz Özden'in hazırlanması, basım, dağıtım işlerini organize ediyorduk.

Her akşam ama yıl boyunca her akşam her gün arkadaşlarına ilk günkü gibi ciddi olarak ve büyük bir ehemmiyet vererek hizmet ediyordu. Mutlaka sofraya ku-ruluyor, sonra kendi elleriyle kahve ikram ediyor daha sonra da çay ikramı yapıly-yordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde de o günkü duruma göre ya meyve veyahut ta kuru yemiş ikram ediliyordu.

İkramı çok severdi

Ama bu hizmet, bu ikram, her gelen arkadaşına yapılyordu. Ve günler, aylar geçtikçe en ufak bir gevşeme de olmuyordu. ilk gün nasıl başlanmışsa hizmete aynı ciddiyetle devam ediliyordu.

Kendisi hizmet etmeyi ve ikramı çok severdi. Arkadaşlarının bu yönlerde ken-disi ile yarışmasını isterdi.

O bir köşede oturup kendisine hizmet edilmesini hiç istemezdi. Çok defa ar-kadaşlarının ayaklarına terlik tutardı.

Komşuluk haklarına büyük bir titizlikle riayet eder ve komşularından gelen za-rarları sabır ve hoşgörü ile karşılardı. Onlara karşı içtenliğinden, yakınlığından ve saygınlığından en ufak bir eksikliği olmazdı.

Bir defasında bağ komşularından biri Şifa bağının elektriğini üreten santralin suyunu kesmiş ve kendi bağına yönlendirmiş, haber de vermemişti. Suyun kesil-

diğinden haberleri olmadığı için santralin dinamosu yanmış, bağ ve tesisler elektriksiz kalmıştı.

Bu durumu öğrenen rahmetli Ali Baba o komşuya içerlemiş ve bayağı kızmıştı.

Hiç bir şey olmamış gibi büyük bir pişkinlikle o komşu, akşamları yüce insanın sohbetlerine geliyor, o yüce dost da her zamanki haliyle o komşuya hürmet ediyor, izzette, ikramda bulunuyordu. Bu hal Ali Babayı daha da içerletiyordu. Bir taraftan o komşunun pişkinliğine kızıyor, diğer taraftan da o yüce insanın, bize Z2..! ar veren bu insana karşı olan sıcak ilgisine şaşıyordu.

O sıralar Ali Babanın ayaklarına bir ağrı geldi. Bu halini yüce insana bildirince o mübarek, Ali Babaya; "Ali baba, sen herhalde birini beğenmemişsin, kızıyor-sun" buyurmuşlar. Ali Baba bu ikaza pek dikkat etmemiş, üzerinde durmamış ama ağrıları da geçmemiş, artmış.

Ali Baba, bir defa daha; "Efendim ayaklarımla ağrısı arttı" deyince, o yüce insan; "Ali baba, sen kızmayı bırak. kızdıklarını affet ki rahatlayasın" buyurmuşlar. Bunun üzerine Ali Baba hemen bağa, santrale büyük zarar veren komşuyu affetmiş ve rahatlamış.

Ali Baba anlatırdı; "Bak Avukat zahiren iş onun, bağ onun, santralinin, zarar gören o buna rağmen o hiç bir şey demiyor komşusuna. Öyleyse bana ne? Ne yaparsan yap arkadaş dedim ve tövbe edip kesin karar verdim bir daha komşulara kızmamaya."

İşte bu olay o yüce insanın affının genişliğini ve komşulara nasıl davranılacağına çok güzel bir örneğidir.

O, hiç kimseyi mahcup etmez, küçük düşürmezdi.

Hatta kişinin kendisinin, kendisini küçük düşürmesine bile razı olmaz, üzülürdü. En çok değer verdiği izzeti nefisti, haysiyetti.

O, istiyordu ki tüm insanlar yaratılışlarına uygun, şerefli varlıklar olarak yaşasınlar. İnsanlar huzurlu olsun, mutlu olsunlar ve o da bundan bir gıdımıcık zevk duysun. O'nun başka bir derdi yoktu...

İnsanlardan başka bir beklediği de yoktu. İnsanların uyanışları, bir güzel hareketleri, bir tutku ve etkiden sıyrılmaları, hükümlü, özgür oluşları O'na verilecek en büyük hediye idi.

O, manevi eğiticiğinin ötesinde beşeri ilişkilerinde de sonsuz bir incelik ve örnek kaynağı.

Müşfik bir baba, çok ciddi bir aile reisi, iyi ve örnek bir komşu ve tadına doyum olmaz bir arkadaşı.

Beşeri ilişkilerin bütün gereklerini en inceliklerine kadar eksiksiz yerine getirirdi. Komşuluğun, arkadaşlığın, ahabablığın tüm gereklerini candan olarak yapırdı. Düşünlerde, doğumlarda, ölümlerde, bayramlarda yani gereken her yerde ve günde mutlaka bulunurdu ..

Kendisine birinin işi düşse onun işini kendi işinden önce düşünür ve yerine getirirdi.

Kendisinin yıllarca oturacak bir evi bile olmamıştı.

Ama çevresindeki tüm arkadaşlarının ev sahibi olmasına destek verip yardımcı olmuştu.

Kendisi ne kadar hizmet yaparsa yapsın, ne kadar iyilikte bulunursa bulunsun bunları hemen unuturdu. Başa kakması kesinlikle yoktu. Esirgemesi de yoktu. Elinde ne varsa maddi manevi tüm varlıklarını insanlara ikram ederdi.

Hatta "Efendim, bu büyük manevi feyizleri, halleri, sevinçleri zevki ilahileri emeksiz zahmetsiz bize lütfettiniz, ama bizler bu nimetleri değerlendiremedik. Üstelik bir de size yaslandık nasıl olsa hep verir diye. Sonra da sizi suçluyoruz niye vermiyor diye. Kendi kıymet bilmezliğimizi unutup sizi suçluyoruz. Keşke bizlere o halleri yaşatmasaydınız" denilince; "Ne yapalım kardeşim yüce Allah'ın ikramlarını esirgeyelim mi?" buyurmuştur.

Dava insanı idi.

O, bir dava insanı idi. Metanet örneği, sabır küpü idi.

Oğlu bir kazada vefat edince, tüm arkadaşlarına o teselli kaynağı olmuştu. Biricik evladı hem de davadaşı, sağ kolu olan evladı ölmüş ama onda hiç bir değişiklik olmamıştı.

Başsağlığına gelen tüm misafirlerine gül ikram ediyor ve davamızın gelişmesi, yerleşmesi ve insanlığın kurtuluşu için neler yapılması gerektiğini anlatıyordu.

Buna rağmen çok hassas bir kalbi vardı. Oğlunun vefatını annesine ve hanımına kendisi söyleyememişti. Bu kadar dayanıklı insan ama öte yandan başkasının üzülmeye dayanamayan bir kalp sahibi.

O, mükemmel bir evlat idi. Babaya karşı nasıl davranılacağını, seksen yaşını aşmış babasına karşı yaptığı o ince, hassas, edepli ve saygılı tutumuyla yaşayarak bizlere gösterdi. Babasının bir arzusunu iki ettirmiyordu. Ve hemen yerine getiriyor, daima gönlünü hoş tutuyordu.

O'nun hocalarına büyük bir saygısı vardı. İlkokul öğretmenine karşı davranışı bir saygı örneği idi. Hocası ona pırlantam diye hitap ederdi.

Manevi hocasına karşı tutumu ise akılların ötesinde bir bağlılık, incelik, sevgi ve sadakat örneği idi. O'nun kendisi yoktu. Tüm hayatı boyunca efendisi adına yaşadı. Tek derdi hocası üzülmeyin, hocası memnun olsun.

O, hocasına âşıkta. Ama gerçekten âşıkta. Hocasının bir hareketini, bir davranışını günlerce, aylarca, hatta yıllarca anlatıyordu.

O'nun artık kendisi kalmamıştı, hocasının adına yaşıyordu.

Hocası öldükten yıllar sonra bile hocasının veya memleketinin adı geçince veya o memlekette biri gelince tanısın tanımasın yine büyük bir sevgi ve saygı ile davranır ve içi dolar, gözleri yaşardı.

O yüce insan, her hali ve hareketi ile örnekti. Eğitimi, yaşayışı ile yapıyordu. Ne diyorsa, ne tavsiye ediyorsa onu mutlaka kendisi yapıyordu. Tavsiyelerinin, sözlerinin hepsi de kendi yaşayışının ifadesi idi.

Yaşamadığı, yapmadığı, tecrübe edip müspete bağlamadığı hiç bir şeyi söylemiyordu. Öyle ki o kadar işleri arasında "Oku okut" tavsiyesini yaptığı zaman mü-

barek insan arkadaşlarıyla bir minibüse atladığı gibi İzmit'e neşri takdime gidiyorlar ve orada Özden gazetemizi bizzat kendileri de takdim ediyor, İzmitlilere tanıttıyorlardı.

İncelik abidesi idi

Çok cesur bir insandı. Tehlikeli yerlerde hep önde olurdu. Yetmişli yıllarda İstanbul'a gelmiştik. Örfi idare vardı. Tebliğ neşredilerek her türlü silah taşınması, ruhsatlı silahların bile taşınması yasaklanmıştı. Beraber olduğum rahmetli babam, silahını bırakmayı unutmamıştı. Silah üzerinde idi. Silahı ondan rahatsız olmasın diye ben aldım ve çantama koydum.

Bir kaza haberi aldığımız için aniden İstanbul'a gelmiştik. Bir yakınımız ve arkadaşımız trafik kazası, geçirmişti. Haydarpaşa Hastanesi'ne geldiğimizde bizi tatlı tebessümü ve güler yüzü ile o yüce insan karşıladı. Babamı teselli etti, önemli bir şey olmadığını söyledi. Bizden çok daha evvel hastaneye gelmiş ve arkadaşımızla ilgilenmişti

Sonra babamı otele gönderdiler ve biz karşıya geçtik. Sirkeci'ye giderken ikide bir aklıma tabanca geliyor ve rahatsız oluyordum. Bu tedirgin halimi hisseden o mübarek insan; "Oğul ne var?" dedi. Ben de durumu anlattım.

O zaman onun o ince davranışını hiç unutmam. "Ooo. Oğul ben ne kadar merak ediyordum bir tabancayı hep incelemek istiyordum. Bana müsaade eder misin, onu alıp inceleyebilir miyim?" dediler ve tabancayı alıp cebine koydular. Ondan sonra o tedirginliğim gitti.

Sonra Ankara'ya dönerken Haydarpaşa Garı'nda bizleri yolcu etmeye lütfettiklerinde kulağıma eğilerek; "Oğul şu emaneti alıver" diyerek tabancayı tekrar verdiler.

O yüce insanın bir arkadaşını rahatlatmak için yaptığı bu fedakârlığı hiçbir zaman unutamadım.

On yıla yakın yakınında bulunmakla ve sohbetleriyle şereflediğim o yüce insanın ne beni ne de kimseyi azarladığını ve küçük düşürdüğünü görmemişimdir. Hoşa gitmeyen davranışları gördüğü veya kendisine iletildiği zaman ortaya sohbet eder ve o tür olumsuzlukların insana yakışmadığını bildirirdi.

Kesinlikle isim verip şahsiyet yapmazdı

O'nun meclisinde, o mecliste bulunmayanların aleyhinde konuşulmazdı. O, buna müsaade etmezdi.

O'nun ümit kırıcı, karamsar, güven sarsıcı, insanları birbirinden soğutucu konuşmalarına rastlanmazdı. O, da ima gayret verir, güven verir, insanları sevgiye, birliğe çağırır ve teşvik ederdi.

İnsan hayatını güven üzerine kurmuştu. Fikir sisteminin temeli de insanın güvenilirliği üzerine bina edilmişti. Emanet, en çok önem verdiği insanlık vasıflarının başında gelirdi. Arkadaşlarının üzerlerine aldıkları işi mutlaka yerine getirmelerini isterdi. Ya söz vermeyecekti insanlar, yok söz verdi ise eğer, hayatı pahasına da olsa onu yerine getirecek/erdi.

Randevu husus/arında çok titiz ve dakikti. Mutlaka belirtilen zamandan önce orada bulunurdu. Borçlanmak istemezdi. Arkadaşlarına da tavsiye etmezdi. Ama bir alışveriş yapmak, borç almak zarureti doğarsa, borç alanın verebileceği günden en az üç gün sonrasını vade olarak koymasını ve borcunu da o vadeden önce ödemesini söylerdi.

Şayet, olağan üstü bir hal çıkar da borcunu gününde ödeyemeyecek olursa derhal alacaklıya durumun bildirilmesini ve ondan yeni bir süre alınmasını salık verir ve öğütlerdi.

Hiçbir hal ve şart karşısında insanların güvenleri sarsılmamalıydı.

O yüce insan;

Kendisine sorulan sorulara ve danışılan meselelere cidden eğilir, o konularda fikir açar, ufukları genişletirdi. Ama hiç bir zaman hareketlere karışmaz, şöyle yap, böyle yap demezdi. Kararı kişinin kendisinin vermesini isterdi.

İnsanların zahiri hallerine de bir şey demezdi. Ama ona merhaba diyen insanlarda kısa sürede büyük değişiklikler olur, kendilerinde kötü ve zararlı alışkanlıklardan eser kalmazdı. Kimse onlara bir şey söylemediği halde o insanlar kendiliklerinden yakışmayan huy ve hallerini terk ederlerdi.

Boş zamanı yoktu. Zaman onun için çok değerli idi.

Zaman yetiştiremiyordu sanki. Hep çalışıyor, çalışıyor, çalışıyordu. Boş zaman, O'nun tanımadığı, tanışmadığı bir olgu idi. Ya fikri sohbetler ediyor, ya gazete yazılarını yazıyor veya eserlerini, o ölmez insanlık hazinelerini hazırlıyordu.

Bu arada yurdun çeşitli yerlerinden gelen arkadaşlarıyla öze/ olarak konuşuyor, onların dertlerini, şikâyetlerini, problemlerini dinliyor, hepsi ile ayrı ayrı cidden ilgilenip meselelerine çözüm getiriyordu.

Bu kadar yoğun çalışma içinde bir gün olsun şikâyet ettiği görülmemişti.

İnsanları başarılı görmek, insanlıklarına ulaştırmak, kendilerine dönderip, kendilerindeki güzellikleriyle buluşturmak ve kendi içleriyle barıştırmak için bıkmadan, usanmadan, yorulmadan çalışıyordu.

Vakit kaybından hoşlanmazdı. Onun için pratik yemekleri tercih ederdi. Şiş, acısız şiş köfte ve kıymalı pide en çok tercih ettiği yiyeceklerdi. Çok az yerdi. Geceleri süt içer ve meyve alırdı.

Temizliğe son derece dikkat eder, yemekten evvel ve sonra mutlaka ellerini yıkardı.

Çok ince nüktelerle latife yaparlardı. Bir gün kalabalık bir arkadaş grubu Özden'de o Özden'in meşhur menemenini yerken kendileri geldiler. "Afiyet olsun" dedikten sonra; "Ne yapıyorsunuz?" buyurdular. Arkadaşlar da; "Yemek yiyoruz efendim" deyince, "Eee. Bize buyur yok mu?" dediler. Arkadaşlardan birisi; "Efendim, sizinle beraber yiyoruz, sizi unutmuyoruz" deyince, mübarek insan tatlı bir tebessüm/e; "Şöyle bir yer verin bakalım. Biraz da biz sizleri unutmayalım. Bakalım nasıl oluyor?" diyerek çok latif bir espri yaptılar.

Ciddi ilgiyi ve gerçek alakayı çok severlerdi.

Arkadaşlardan biri Özden çalışanlarına turşu göndermişti. Fakat o sırada da Özden'de turşu çok fazla idi. Mutfağımızın turşuya ihtiyacı yoktu. O zaman bu-yurmuşlardı ki; "Bakın bu arkadaşımız bizi seviyor ama bizimle ilgisi az. Zira gerçekten bizimle ilgisi olsa idi buranın şu sırada neye ihtiyacı varsa onu soracak ve onu gönderecekti. O zaman da yaptığı ikram gerçekten bir işe yarayacak ve tam yerini bulacaktı."

Onun için, kendisi bir yere gideceği zaman, bir arkadaşını ziyaret edeceği zaman neye ihtiyaç var onu öğrenir ve hediyeleri o yönde seçerdi.

O'nun her yönü gibi çocuklara olan sevgi, şefkat ve ilgisi de örnekti. Her çocukla büyük bir insanmış gibi ilgilenirdi. Ziyaretlerinde çocuklara mutlaka ufak da olsa hediye götürürdü.

Her çeşit insanla gayet rahat ve sade bir şekilde muhatap olurdu. Kim olursa olsun tabiliğini ve sadeliğin i hiç bozmadı. Toplumun her kesiminde insanlar onunla hiç yabancılık çekmeden ilgi kurabilirdi. Hiç bir insanın onunla muhataplığında zorluk çektiği görülmemişti. Her yeni tanışanın intibası aşağı yukarı aynı idi. Çok cana yakın ve engin bir insan derlerdi.

O'nun bir amirle bir memura, bir patronla, bir işçiye karşı tutumu aynı idi. insana insan olarak değer verirdi.

O'nun indinde makamın, nüfuzun, şöhretin, servetin, iktidarın hiç önemi yoktu. Bu yönlerinden dolayı insanlara ayrıca bir ayrıcalıkla muamele yapmazdı. Karşılaştığı insanlar kim olursa olsun fakir zengin hiç fark etmezdi.

İnsanlar arasında zayıfları daha çok tutar, onlara şahsiyet verir, onları güçlendirirdi.

O'nun meclisi, iyi insanların seçtiği yer değil, her türlü insanın iyi olma yeri idi. O her türlü insana kucağını açmıştı. Ümitsiz insanlar O'nun yanından güvenle dolu ayrılırdı. Kendilerine yeni bir şevk ve heyecan gelirdi. İhtiyarlar ruhen gençleşir, günahkârlar gözyaşları içinde gerçek insanlık yoluna yönelirlerdi.

O, her insanı ama her çeşit insanı merhamet, şefkat ve muhabbetle kucaklardı. O, büyük bir af deniziydi.

Kendisine karşı yapılan tüm hataları affederdi. Hatta kendi aleyhinde bulunmuş olanları bile affederdi.

Yıllardır yanında bulunup O'ndan büyük faydalar gören ama takdirden düşüp meclisinden uzaklaşan bir arkadaşımız şöyle anlatmışlardı;

"Tekrar dönüş yapmaya karar verdim. Havaalanına o yüce dostu karşılamaya gittik. Ama bende bir heyecan, bir mahcubiyet duygusu... Yıllar sonra nasıl yüzüne bakacağım diyerek heyecanla ve biraz da tedirginlikle O'nu bekliyoruz. Uçaktan indiler. Havaalanında kendisini karşıladık. Arkadaşlarla ayrı ayrı kucaklaştılar. Onunla karşılaşınca tüm korku ve kuşku/arım gitti. Tedirginliğim bitti ve sanki dün ayrılmışız ve hiçbir şey olmamış gibi yine aynı sıcak ve candan bir duygu ile kucaklaştık.

Nasıl olmuştu? Ben de şaşırıyordum. Demek ki o büyük insanın yüreğinde en ufak bir kırgınlık yoktu. O bizler gibi bir insan değildi. Bizlere benzemiyordu.”

O yüce insan buyurdu ki; "Biz insanlara bırakın geçmişleri ile on dakika evvelki halleri ile bile muhatap olmayız. Ön yargımızı kesinlikle olamaz. Karşımızdaki insan şu an nasıldır ona o hali ile bakarız.

Öyle ya yılların düşman insanı o an karar verip dönüş yapamaz mıydı?

"O halde kafamızdaki hayale değil, geçmişe değil, gözlerimizin önündeki gerçeklere bakmalıyız" derlerdi.

O yüce insanın sohbetine doyum olmazdı. Çok güzel, net, açık ve emin konuşurdu.

Tecrübe etmediği, tespit edip müspete bağlamadığı bir şeyi kesinlikle konuşmaz ve tavsiye etmezdi. O'nun ömrü insanı, insan yaratılışını ve yaratılış kanunlarını incelemekle geçmişti.

Konuşmalarında kimseden alıntı kattıyyen olmazdı.

Zannediyorum, olabilir, v.b. gibi ihtimalli konuşmalara o'nun sohbetlerinde rastlamak imkânı yoktu. Emin ve kesin konuşurdu. Tesirli idi. Bütün sorulara çok açık ve net cevap verirdi. Sohbetlerinde açıkladığı konuları o kadar güzel misallerle desteklerdi ki O'nun verdiği misal kadar, imkânı yok verilemezdi.

O kadar büyük meseleleri basit olarak herkesin anlayacağı şekilde anlatması apayrı bir özelliğiydi. Şiir gibi konuşuyordu. Konuşmalarında dinleyen insanı anlatıyordu. O kadar geniş ve kapsamlı konuşurdu ki meclisinde bulunanların hepsi de kendi ihtiyaçlarını o sohbette bulur ve fikri gıdalarını alırdı.

O'nun meclisinde zaman sanki unutulurdu. Zihinler sade ve duru, anlayışlar açık, kalpler sevgi ile dolu olarak o'nun meclisinden ayrılırdı.

O'nun anlattıklarını bizler sanki daha önce biliyormuşuz gibi zannederdik. Ama sonra dışarı çıkıp etrafımıza baktığımızda o konuları kimsenin bilmediğini hatta duymadığını görürdük.

O'nun anlattıkları insanların kendi içleri, kendi özelemleri, duyguları, hasretleri idi. İçlerinden duyup da seçemedikleri ifadeye getiremedikleri duygu/ardı. O insanların içlerinin tercümanı idi. Herkes O'nun sohbetlerinde kendisini buluyordu. O bakımdan herkes O'na çok çabuk ısınırdı.

O yüce insan, sonsuz bir ilim deryası idi. Bir söylediğini bir daha söylemezdi. O büyük bir kaynaktan çıkan çağ/ayan gibi gürül gürül akıp gidiyordu.

Bir konu hakkında defalarca konuşsa insanlara her konuşmasında yeni bir pencere açıyor ve hep değişik açılardan o konuyu aydınlatıyordu.

Kendisine her şeyin sorulmasını ister ve "söylediklerime delil isteyin" derdi. "Delil vermezsem o söz gerçek dışıdır. Onu kabul etmeyin" buyururdu.

Bir konuyu anlaşılincaya kadar anlatır ve "çekinmeyin, yüz defa sorun, anlayıncaya kadar sorun, bir konuyu müspete ve kesinliğe bağlamadan peşini bırakmayın" derdi.

Kendisine eksikliklerinin söylenmesini ister; "Beni tenkit edin, kafanıza uyma-

yan söz ve davranışların olursa nedenini sorun” derdi.

Ezbere yaşamamanın düşmanı idi. Zanna, meçhule ve hayale karşı savaş açmıştı. Gerçekçi ve müspetçi idi...

Onunla samimice konuşan insanda bir değişme olur, kendisinde bir hüküm-
lenme, bir cesaretlenme meydana gelir, kırk yıllık hatip gibi konuşmaya başlardı.

Onunla yeni tanışan her insanın içi insanlara karşı sevgi ile dolardı.

Zihinler durulur, taassup çemberi kırılır, insanlar dar görüşlülükten çıkar, ufukları genişlerdi.

O yüce insan, altı milyara söyleyemeyeceği sözü söylemezdi. O'nun sözleri pek ezberlen-
miyordu. Ancak ehemmiyet verenlerde o sözler tesir yapıyor ve çoğalıyordu.

O, sohbetlerinde ve eserlerinde insan hallerini anlatıyordu. O'nun sohbet ve
eserleri kafa ürünü değil, insan hallerinin ifadesiydi. Onun için eserler, her oku-
nuşta başka türlü anlaşılıyor ve insanların değişik yönlerine ışık tutuyor ve cidden
önem vererek okuyanların görüşleri genişliyor, ufukları açılıyordu. O zamana ka-
dar fark edilmeyen yönlerini görüyorlardı insanlar.

O'nun en büyük özelliklerinden birisi de bilinmeyen şeyleri bilinen şeyler gibi
çok sade ve anlaşılır bir şekilde anlatmasıydı.

O yüce insan, dışardan hiç bir şeye benzetilemezdi

Herkes gibiydi ama O'nun kendine has bir cazibesi vardı. Tanısın tanımasın
her insan O'nu görünce tabii olarak O'na karşı içten saygı duyardı. Her gören
O'nda kendini görürdü. O'nun huzurunda başka bir şeyin tesiri kalmaz sadece
O'nun tesiri olurdu.

Nefesleri hayat verici idi. O'nun yanında insan ne olumda durursa o olumları
artardı.

Kelamının yapıcılığı vardı. Gerçek inancımızla "peki" diyerek sözlerini kabul
etmişsek, o sözler aynen tahakkuk ederdi.

İnsanlığa yakışmayan huyları içten keserdi.

Çok cana yakındı. O'nu ilk gören sanki yirmi Yıllık arkadaşı gibi görür ve öyle
hissederdi. O'na yakınlık duyulur, ha/en O'na herkes içini açardı. Yeni tanıdığı bir
insana iç açabilmek ne demek? O sırdaştı. Kendisine dert döken, iç açan hiç bir
kimsenin sırrını bir başkasına duyurduğu, hatta hissettirdiği görülmemiştir.

O, bir ummandı. Onda her şey yok oluyordu. Öyle ki, o kadar sırlardan, açıl-
malardan sonra insanlar hiç bir etki altında kalmadan Onunla çok rahat muhatap
oluyorlardı.

Evet, o bir sırdaş ahbaptı.

O, büyük bir âlemci. Her şeyi biliyor, görüyordu ama hiç bir şey bilmiyormuş
gibi davranıyordu.

Kişinin kendisi söylemeden hiç kimseye sen şöyle sin veya şöyle yapıyorsun
dediği duyulmazdı.

Müşavereye çok önem verirdi. Kendisi her meseleye mutlaka arkadaşlarıyla ko-
nuşur, müzakere ederdi.

Ehillere büyük değer verir ve onların fikir ve görüşlerini değerlendirirdi.

Bilgiye saygısı sonsuzdu. Öğrenmek dertlisiydi. Her yeniliğe açıktı. Arkadaşlarını her yeniliği öğrenmeye, teknolojinin bütün imkânlarından istifade etmeye yönlendirirdi.

Altmış yaşından sonra kendisi bilgisayar kurslarına devam etmişti.

Dağları bağ yapmış, Şifa bağında boşa akıp giden küçük suları toplayarak güç oluşturup santral kurmuş ve elektrik enerjisi temin edilmişti.

O, bir azim insanı idi

O, aşılmaz yolları aşmış bir azim insanı idi. O zorlukların insanı idi. O gerçekten güçlüklerin insanı idi.

Engelleri aşmak O'nun için zevk kaynağı idi. Hayatında bin bir güçlük ve imkânsızlıkla karşılaştı ama yıldığı görülmedi, durduğu görülmedi, mücadelesini gevşettiğı görülmedi. Dahası var en çok yaptığı duası; "Yarabbim, beni düşman-sız bırakma" idi.

Mutluluğu, mücadelenin sonundaki başarıdan elde edilen bir duygu olarak kabul eder ve tanımlardı. Onun için O'nun bütün hayatı mücadelelerle dolu geçti.

O, insan tek değerdir. İnsan amaçtır diyordu. Ve amaçlı insan aşığı idi...

O, büyük bir eğitimciydi. Yaşayışı örnekliklerle dolu idi. Yalnız sözle değil, Söylediklerini eksiksiz yaşayarak, çevresine örneklik ediyor ve yaşayarak eğitiyordu.

O, insanı, din, iman, vicdan, namus, izzetinefis, şahsiyet, haysiyet, şeref ve öz-gürlük gibi gerçek değerlerin bütünü olarak kabul ediyor ve insanları insanlık sıfatlarıyla dolu olmaya, bu gerçek değerleri, hayatta her şeyin üstünde tutarak yaşamaya çağırıyordu.

Çok sade bir yaşayışı vardı

O'nun dünya hırsı yoktu. Makam, iktidar, nüfuz, şöhret, servet peşinde değildi. Çok sade ve gösterişsiz bir yaşayışı vardı. Kurduğu derneklerin ve kuruluşların başına hep arkadaşlarını geçirirdi.

Kendisi için hiç bir şahsi arzusu yoktu. O'nun içi hep arkadaşlarının yetişmesi için duygularla dolu idi.

O, ulvi duygu ve duyular kaynağı idi.

O yüce insan, insanı insan olduğu için severdi.

O, yerinde konuşur, ikram ve iltifatı kalp kırmazdı.

Kendisini değil, muhatabını, onun zevkini, huzurunu ve menfaatini düşünürdü.

Hiç bir zaman kendisini hissettirmez, bencillik etmez, kendi buluş, duyuş ve sezilerinden bile bahsetmez, daima muhatabını kucaklar, ondaki kabiliyetleri, meziyetleri ve incelikleri arar bu/ur, onları söyler, onları över, onları yüceltirdi.

Kendi derdini bırakıp muhatabının derdine koşar.

Onlara kendi derdini, kendi ihtiyacını söyleme de kendisi onların dertlerine, ihtiyaçlarına ve şikâyetlerine hal çaresi bulmaya koşardı. ° büyük insan, her insana iyilik diler, her insanın yüceliğini ister ve insanların yücelişlerini görünce içten sevinç duyardı.

Herkese yardım eder kimse de bu yardımları duymazdı.

O'nun içi huzurla dolu idi. O, huzurlu yaşayışını herkese tattırmak için bütün gücüyle çalışır, çabalar. Çareler bulur, sıkıntılı, yaşayan insanların kalplerinin ter-cümanlığını yapardı.

O, hizmetine karşılık beklemezdi. O'nun tek arzusu, herkesi kendisi gibi huzurlu yaşarken görmektir.

İnsanlığa hizmetten duyduğu zevki, huzuru, milyarlarca değişmezdi. Huzur yolunu bulmuştu. Onu sunmaktan başka bir şeyle meşgul olmuyordu.

Başarıları seyirci kalmamamızı istiyordu

O'nun tek arzusu huzurlu yaşayanların sayısının çoğaldığını görmektir.

O yüce insan, insanların başarıları seyirci değil yarışçı olmasını istiyordu.

İnsan olarak mevcudiyetimizdeki imkân fişkıran değerlerimizin açığa çıkarılmasını ve görünmesini istiyordu. İnsanlık değerini her şeyin üstünde tutarak, kendimizi yenileyip, kendimize saygı duyarak, özgürce yaşamamızı istiyordu.

İnsanın kendisine dönüp, kendisini tanıyarak derinliklerindeki büyük gücünü görmesini istiyordu.

Tüm insanlığın, insan gerçeğini temel almasını ve insan onuruna yaraşır bir ortamda yaşamasını istiyordu.

O, insanlığa bir ışık

O'nun mesleği insan tanımaktır. İnsanı dört cephesiyle dünyada ilk defa o meydana çıkardı. Tüm insanlığa, insan tanımı için genel ölçüyü o verdi.

İnsan derinliğindeki güdümleri keşfedip, müspet olarak ortaya o koydu.

İnsanın, fizik yapısı, kafa yapısı, kişilik yapısı ve öz yapısında meydana gelmiş, tüm varlığın emrinde ve hizmetinde bulunduğu, kâinatın en yüce ve en yetkili varlığı olduğunu o tespit etti.

Ciddiyet, dikkat, anlayış, takdir ve yargının kafa yapısı etkenleri olduğunu, inanıp inandırmak, güvenip güçlendirmek, beğenip beğendirmek, sevip sevdirmek, sayıp saygı ile kabul edilmek güdümlerinin kişilik yapısını oluşturduğunu, gerçeklik, güven, amaç, hakimiyet ve öz yargının da, öz yapıyı oluşturan temel güdümler olduğunu keşfedip, kafa yapısı, kişilik yapısı ve öz yapıyı müspet olarak tanıttı.

İnsanın, fiziksel ihtiyaçları gibi diğer yapılarının da ihtiyaçları vardır. Bunların da mutlaka karşılanması lazımdır. Aksi halde bunalımdan kurtuluş yolu yoktur diyerek, huzursuzluğun ve doyumsuzluğun gerçek kaynağını gösterdi.

İnsan tiplerini o keşfetti

Tipleri keşfederek, insanların gölge, eşya, bitki, hayvan ve insan sıfatlarında yaşadığı gerçeğini ortaya koydu. İnsanın gölgelikten, eşyalıktan, bitkilikten ve hayvanca yaşayıştan kurtularak, gerçek insanca yaşayabilmesinin yollarını bulup eğitimini kurdu.

Küçük akıl ile büyük insan, güçlü insan olunamayacağını, bunun için, aklın

güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve akla bir yön ve müspet bir dayanak gerektiğini ortaya koydu.

Aklın kanunlarını buldu .. Aklın nelerle beslendiğini, ne ile temizlenip durulduğunu keşfetti.

Müspet inançların akli beslediğini, gerçekçi bir insan sevgisinin de akli temizleyip durulduğunu gösterdi.

Fikrin aklın yakıtı ve ışığı olduğunu, fikirsiz aklın çalışamayacağını tespit ederek, aklın, ancak insan yaratılışına uygun müspet bir fikir ışığında sahibini gerçeklere götürebileceğini ortaya koydu.

Güçlü zekâyâ nasıl ulaşılabileceğinin, an/ayış kapısının nasıl açılacağına, değer yargısının nasıl işleyeceğinin kanunlarını bulup, sundu.

Sıkıntıların, üzüntülerin, ızdırapların, neşelerin, sevinçlerin kaynağının, insanın kendi düşünce, inanış ve kabulleri olduğunu keşfederek ortaya koydu.

İnsan vücudunun inançları olduğunu, inançları değişmeden, duyuşların değişmeyeceğini, fikir olmadan da inançların değişmeyeceğini gösterdi.

İnsanın, düşüncelerinin ve tüm arzularının sahibi olduğunu, düşünce ve arzularını yaratılışının gereklerini açıklayan müspet bir fikrin ilkelerine göre biçimlendirebileceğini, yeni düşüncelerine kesin karar ile sahiplik edeceğini, kararına da ciddiyetiyle sahip olacağını keşfedip insanlığa sundu.

İnsanın kalben kesin bir karar vermeden, istediği yaşayışı elde etmesinin imkânsız olduğunu, ciddiyet meşalesini hiç bir an elden bırakmamasını tavsiye ediyordu.

Ezberle yaşamamanın mahcubiyet tarlası olduğu, tespitsiz, takdirsiz sevginin bozulacağı, tanımadan inanmanın hayal olduğu, amaçsız, iddiasız insanın hareketli ölü sayıldığı, hedefsiz insanın gerçek iman sahibi olamayacağı, kesin karar olmadan hiç bir sahada başarıya ulaşamayacağı gibi gerçek yaşayış kanunlarını keşfedip insanlığa sundu.

Beğenimli ve takdirli düşüncenin sahibini sürekli zevk içinde yaşattığını, kusura gören, beğenimsiz ve takdirsiz düşüncenin de sahibine sıkıntı kaynağı olduğunu, ortaya koydu.

"İnanmadan evvel tespit ile bir dene, kendin tecrübe etmeden bu tamam deme" diyerek insanları tespiti i yaşamaya çağırıyor.

"İnsan demek, takdir edebilen demektir" ilkesini ortaya koydu.

İnsanın, neye inandıysa, inandığının adına yaşadığını, kalbi ne ile dolu ise dininin o olduğunu gerçeğini tespit edip ortaya koydu. Kalıp dindarı olarak yaşamaktan kurtularak, gerçek, halis, özden dindar olmanın yollarını apaçık gösterdi.

Hayali, zanni, meçhuli inanışlardan arınıp gerçekçi olarak yaşamakla, insanın güçlü, kudretli insan olabileceğini ve ancak güçlü insanın her istediğini yapabileceğini, her istemediğini de yapmayacağını ortaya koydu.

İnsanın, kâinatın en yüce ve yetkili varlığı olduğunu, tüm varlığın da insanın emrine ve hizmetine sunulduğunu, insanın şahsi şerefının zerresinin tüm kâinata bedel ve tüm kainattan değerli olduğu gerçeklerini tespit edip ispatlı olarak orta-

ya koyan yine idi.

İnsanın her şeyi ile Allah'ın (c.c) hayatının içinde olduğunu, yalnız takdiri ile Allah'tan ayrıldığını, Allah (c.c) neye ne değer veriyorsa insanın da ona o kadar değer vermesiyle Allah'ın (c.c) takdiriyle birleşeceğini ve Allah'a (c.c) muhalefetten kurtulup gerçek kul olabileceğini gösterdi.

Kesin kararlar bir hedefe yönelmiş ve tekleşmiş düşünce sahibine Allah'ın (c.c) yardımının mutlak olduğunu keşfedip sunan o idi.

Nefes alıp veren can noktamızın, yaşatanla irtibat noktası olduğunu, Allah'ın (c.c) hayatıyla bizi o noktadan yaşattığını ve o noktadan yaşatana dayalı ve yaşatan/a bir olduğumuzu gösterdi.

Gövdenin insanın evi, esas insanın da bu evde yaşayacak olan ama hayal olarak hep sağda solda, dışarılarda dolaşan, gezginci olduğunu, adımızın o gezginciye konduğunu apaçık ortaya koydu ve gerçek insanın gövde olmadığını mücerret bir varlık ve yetki olduğunu gösterdi.

İnsanın, Allah'ın (c.c) sahiplik sıfatı olduğunu, ömürlük amacının da bunu gerçekleştirmek için ciddiyetle, gerçekçilik güdümünün el ele vermesiyle insanın sahipliğinin gerçekleşeceğini, ben şerefli sahib insanım iddiası da, ciddiyeti uyardırıp gerçekçiliğe bağlayacağını, bu iddianın durduğu anda, ciddiyetin gerçekçilikten kopacağı ve kafa yapısının öz yapı uygusundan ayrılacağı kanunu keşfederek insanlığa sundu.

Yetkili sahip insan olmanın müspet eğitimini ortaya koyan oydu...

Sözleri kendine konuşup, kendine dinleyen, başkalarının kusurlarına takılmadan, gördüğü eksik ve kusurla kendinde düzeltmeye başlayan, hiç kimseden, hiç bir sahada, hiç bir şey beklemeden, vicdan emirleri doğrultusunda yaşamaya karar verip devam eden kişinin çok çabuk eğitilebileceğini ve kısa sürede insanlık iktidarına ulaşabileceğini gösterdi.

İnsanın, ciddiyeti, ehemmiyeti ve takdiri nispetinde özünden güç alabileceği yaşayış kanununu keşfedip insanlığa sundu.

O yüce insan

Dünyada eşi benzeri bulunmayan, hiç bir yola benzemeyen, şimdiye kadar görülmemiş, duyulmamış ameliyat yetkisiyle. Kendisine başvuran insanları, on dakika gibi kısa bir süre içinde can noktasına ulaştırıp, noktasyyla birlem yaşamının yollarını gösteren bir sonsuz maneviyat kaynağı idi.

Noktasıyla bir/em yaşamının yolunun eğitim metodunu da içinde taşıyan, müspetler müspeti, gerçekler gerçeği, insanı her yönüyle tanıtan, insanın öz yapısını keşfetmiş, Örgünöz Fikrini insanlığa armağan eden yüce bir ışık, yüce bir doruk. Gerçek bir aydınlıktı O.

Onun için, gururla, iftiharla, sevinçle O'nu ve O'nun fikrini insanlığa sunuyor ve tanıtıyoruz. İnsanların o yüce kaynakla tanışmasını istiyoruz.

Ne mutlu bize böyle ulvi gerçek bir fikrin içinde bulunuyoruz. Ne mutlu bize

böyle yüceler yücesi bir doruk insanla tanışmışız. Ne mutlu.

SONUÇ

O yüce insan, o aziz insan, o gerçek dost insanın... İnsanlık deryasının ancak bir kıyısından görebildiğimiz, fark edebildiğimiz yönlerini kaleme almaya ve sunmaya çalıştık.

O bir derya idi. O bir insanlık hazinesi idi. O'nu bizim her yönü ile anlatmamıza imkân yok. Zira biz ne kadarını görebilmiş, ne kadarını takdir edebilmişsek ancak o kadarını anlatabiliriz.

O, sonsuzluk deryası, O ulvi his ve duyguların kay-”ğı bir yücelikti. Biz bu kadarını gördük ve görebildikleri~iz kadarını sunduk.

O yüce insanla tanıştıktan sonra şahsi olarak hayatımız değişti.

Nasıl bir insandık? Hangi yolda idik? Nasıl bir insan olduk? O da ayrı bir inceleme konusu.

Onunla tanışmak bir şanstı, bir şerefli bizim için. Bir dönüm noktası idi hayatımızın... O andan sonra insanlığımızın sorumluluğunu duyup, insanlığımızla iftihar ederek yaşamaya başladık.

O yüce insana çirak olmak, O'nun sohbetlerinde bulunmak bizim için şereflerin en büyüğü idi.

O yüce insanın gerçek değerini görüp kıymetini belki tam bilemedik. Ama tessimiz o yüce insanın gerçek vücudu olan, tertemiz kaynağından çıkmış Örgünöz Fikriyle karşı karşıyayız. Öyle bir hazinemiz var.

O yüce insan, bizlere ve tüm insanlığa asırlarca meşale olacak olan Örgünöz Fikir Sistemini bıraktı.

O'nun fikri sönmeyecek bir meşaledir. Bu meşaleyi eline alanlar önlerini aydınlatır ve gerçekleri görürler.

O yüce ışığın ilkelerini ciddiye alıp hayatlarında uygulayanlar, değer verdikleri nispette yaşayışlarını düzene koyar ve bir ömür her yerde ve her şeyde arayıp da bulamadıkları kalbi huzura ererler.

Gerçi ölüm yüce dostumuz A. Kadir DURU hazretlerini aramızdan zahiren ayırdı. Ama gerçekte o bizim için yaşıyor. İçimizde yaşıyor ve hep de yaşayacak.

Çünkü biz O'nun erdemini sevdik. Biz O'nun şahsiyetini, ulvi meziyetlerini sevdik. Fikrini sevdik.

O'nun kişiliğini, şahsiyetini yakından tanıdığımız için, ona her an koşacak ve gelecek kuşaklara da sönmeyen bir ışık olarak O'nu aktaracağız. Ömrümüz oldukça o yüce dost kaynağından çıkmış olan gerçek fikri insanlara sunacağız.

Kendi şahsımıza Allah'ın (c.c) bize sunduğu lütuflardan, iyiliklerden, ikramlardan hiç birini yüce dostumuz A. Kadir DURU' nun dostluğu ile ölçemeyiz.

Dünyaya yeniden gelsek, hatta on kere yeniden gelsek tercihimiz yine O'nun gösterdiği gerçek insanlık yolu olurdu. Ve yine o yüce insanın dostluğu olurdu.